

Megőrzendő kincseink a kunhalmok

Egyes források szerint volt idő, amikor a halmok száma csak az Alföldön meghaladhatta a 40 ezret, az állami természetvédelem által vezetett országos nyilvántartás ezzel szemben napjainkban mindössze 1542 védett kunhalmot tart számon. Ezek közül sok már a Kr. e. 2. évezredben is a síkság tájrésze volt: a sírhalmokat (kurgánokat) például jellemzően a bronzkorban építették magas rangú személyek sírja fölé a temetkezési rítus részeként, s ettől az időszaktól kezdve alakultak ki elpusztult és újjáépült települések egymásra rétegződő omladékaiból a lakódombok – más néven tellek – is.

A máig fennmaradt kunhalmok között akadnak, amelyeket hírek továbbítására, tájékozódásra és megfigyelésre használtak (őrhalmok), illetve előfordulnak köztük olyanok is, amelyek egykori települések vagy birtokok határait jelölték s jelölik napjainkban is. Mindemellett táj- és természetvédelmi szempontból is jelentős helyszínekről van szó, hiszen számos esetben kimaradtak az intenzív mezőgazdasági hasznosításból, ennek köszönhetően például **alföldjeink természetes állapotára jellemző élőhelyek és növénytársulások maradványai, akár fokozottan védett növény- és állatfajok is fennmaradhattak rajtuk.**

Fotó: Árgay Zoltán

A kunhalmok éppen ezért rendkívül sok értékes információval szolgálnak, amelyek hozzájárulhatnak a környezetet alakító folyamatok, egyszersmind az azokat magában foglaló táj és az abban élő ember múltjának és jelenének megismeréséhez. A megőrzésük érdekében tett intézkedések sorából kiemelendő az 1996-os esztendő, amikor is **az Országgyűlés a természet védelméről szóló törvény elfogadásával az összes magyarországi kunhalom természetvédelmi oltalom alá helyezéséről döntött.**

Újabb fontos állomás, hogy hazánk – az Európai Unió tagállami kötelezettségének eleget téve – 2009-től kibővítette a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKÁ) feltételrendszerét tájképi elemek, köztük a kunhalmok megőrzésére irányuló előírásokkal. Ennek eredményeképp az egységes területalapú és egyes vidékfejlesztési támogatások kifizetéséhez kapcsolódó ellenőrzések 2010 novemberétől a kunhalmokra, mint megőrzendő tájképi elemekre is kiterjedtek.

A tapasztalatok ugyanakkor azt mutatják, hogy e kiemelt jelentőségű helyszínekre máig veszélyt jelent az emberi tudatlanság vagy éppen a nemtörődömség, amely sok esetben mezőgazdasági

Megőrzendő kincseink a kunhalmok

Közzétéve itt: magyarmezogazdasag.hu az Agrárhírporthál (<https://magyarmezogazdasag.hu>)

tevékenység során mutatkozik meg.

A gyepfeltöréssel a természetes vagy természetszerű növény- és állatközösségek életfeltételei végérvényesen és szinte azonnal megszűnnek, a gépi munka okozta bolygatás a halom deformációjához, majd fokozatosan akár teljes eltűnéséhez vezet, a gyeppel borított kunhalmokon történő túllegeltetés pedig az élőhelyek degradációját eredményezi

- csak hogy néhány példát említsünk.

Mindezek megelőzése érdekében, a gazdálkodók figyelmének felkeltése és a megfelelő információkkal való ellátásuk céljából az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködésben elkészítette az [„Értékőrző gazdálkodás – Kunhalmok a tájban” című tájékoztató kiadványt](#) [1], egy hozzá kapcsolódó plakátot, valamint egy [kisfilmet](#) [2]. A HMKÁ keretében tájképi elemként megőrzendő kunhalmok elhelyezkedéséről az www.mepar.hu/mepar/ [3] linken tájékozódhatnak.

Szerző: Szócs Attila

Közzététel ideje: 2019. 07. 11., csütörtök, 09:00

A forrás webcíme: <https://magyarmezogazdasag.hu/2019/07/11/megorzendo-kincseink-kunhalmok>